Nu rör det sig på Kungsberget

Om inte Kungsberget kommer till fritidsfolket så får väl folket komma till Kungsberget. Folket har nog kommit. Men berget har hittills stått still och det har i stort sett stått still på berget.

Nu rör det på sig — i Kungsbergs by — i Järbo kommun — i Gävleborgs länsstyrelse — i statens naturvårdsnämnd. Gävlelantmätarna Erik Johnsson och Björn Burenius har preliminärplanerat så att Kungsberget skall stå sig som hela folkets fritidsberg i Gästrikland. Tvåmansutredningen gjordes på rekordtiden en månad och presenterades på bergets högsta topp i torsdags.

Då fick landshövding Jarl Hjalmarson och övriga inbjudna till den senaste toppkonferens som Järbo IF:s stuga hedrats med veta hur Kungsberget med närmaste omgivningar skall ta sig ut om ca tre år, bara...

☐ markägarna vill sälja;

☐ staten bidrar med en lämplig del — helst 80 procent — av kostnaderna.

☐ arbetsmarknadsstyrelsen släpper till folk.

Då får Gästrikland ett fritidsområde, där man från början räknat med allt — från renhållningsverk för badvattnet till en kolarkoja med mila bara för skojs skull.

Tjugoenmannaexpeditionen — som innehöll två kvinnor (fru Eywor Hjalmarson och GD-reportern) — startade vid Kungsfors herrgård. Där visade Bror Olsson från Järbo med ljusbilder hur naturliga förutsättningar det fanns för en bad- och skridskosjö i Kungsberg.

Han hade passat på att ta bilderna i oktober när Lillån svämmade över. Kungsbergsborna har vant sig vid att ängarna vid Björkvallen står under vatten. Svårigheterna vid "sjötillverkning" är närmast av vattenrättslig art.

Vid Björkvallens raststuga stoppades bilkaravanen av Järborektorn Joel Järbing. Han gjorde klart för expeditionens medlemmar att Kungsberg har fler attraktioner än skidbackar och ungkarlar (se GD-reportage i tisdags). På Kungsbergets sydsida möts nämligen fjällflora och ett 30-tal sydliga växtarter, som t.ex. hassel. Vittringsjorden i ravinlandskapet på bergssidorna är en god grogrund för en egenartad växtlighet. Den bör helst skyddas genom ett förbud mot blomplockning.

Rena turistpropagandan gör annars bergets vanligaste växt — liljekonvaljen som är Gästriklands blomma.

Vi får inte förändra landskapet och den för Gästrikland unika utsikten över byn, sa lantmätare Erik Johnsson, här vid Björkvallen med »Expedition Kungsberg». Därför föreslås att hela friluftsområdet bevakas, kontrolleras och skyddas från skadegörelse. Dit räknas också ful bebyggelse. Välanpassade nya hus som går ihop med landskapet kan eventuellt få passera länsstyrelsens nålsöga.

Verkliga SLAGET *på måndag*

Det är svårt att förena blivande sportstugeägares intresse med kraven på fritidsområden för alla. Därför blev det förbud mot stugbebyggelse i Kungsberg redan för ett och ett halvt år sedan.

Förbudet skall löpa ett halvår till men sedan är det risk för irritation bland markägarna som inte kan sälja stugtomter eller bygga.

Tills vidare räknar man med att de nuvarande ägarna till mark inom de 160 hektar som planeras som fritidsområde endast skall överlåta nyttjanderätten till det allmänna, stat eller kommun. Men man köper gärna mark redan nu.

Och man — d.v.s. lantmätarna-planerarna — anser det allra bäst om staten helt kan överta hela området och låta Domänverket stå för det.

Markägarna kommer att ersättas även för nyttjanderätten. Det kan inte bli frågan om att gå från gård till gård och erbjuda olika priser. Antingen blir det samma pris per kvadratmeter för alla eller också sätts priserna efter en viss zonindelning.

Kommunen och kommittén för Kungsbergets planering räknar med ett positivt intresse från markägarnas sida. Det verkligt stora "slaget om Kungsberget" står på måndag kväll, den 9. Då skall lantmätarna träffa markägarna i Botjärns skola.

SÅ SKALL VI HA'T!

Badsjö, pensionärsrunda, kolmila och rodelbana

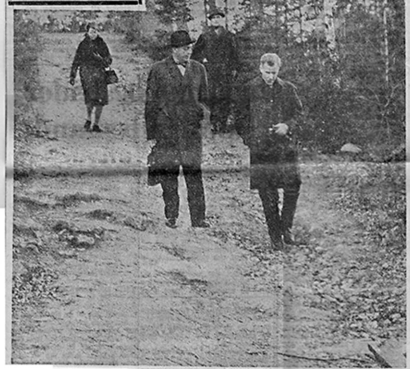

Ovan: — Är vi verkligen skattemässigt underutvecklade, undrar Bror Olsson (i förgrunden) och Åke Persson, Järbo kommun, och lyssnar till Anton Ahlins försäkran om att sen sån underutveckling skall han minsann utnyttja. Till vänster: Ner från toppen. I backen kommer i främsta ledet landshövding Jarl Hjalmarson (t. v.) och föreståndare Karl Bohman, Sandviken. Fru Eywor Hjalmarson och landssekreterare Yngve Mattsson bildar eftertruppen.

Så här — sedan lantmätarna Erik Johnsson och Björn Burenius funnit att Kungsberg bjuder på strövområde i en unik landskapsbild, märkliga biologiska förutsättningar för skolexkursioner och juridiska problem ifråga om nyttjanderätten till berget:

☐ TOPPSTUGA med servering. Den finns redan i gott skick och sköts föredömligt av Järbo IF. Men den saknar värme, el och toaletter och skull behöva kompletteras med bekvämligheter när skidåkarna stormar toppen med

☐ TVÅ LIFTAR. Först en släplift för nya slalombackens lättare och nedre del som är 75 meter hög och 500 meter lång. Sen en stollift för den betydligt svårare resten av backen, 115 meter hög och 600 meter lång.

Avancerade, alpina åkare får hålla till väster om stolliften i den backe som redan finns. Backen öster om stolliften rekommenderas till försigkomna och löporna på båda sidor om släpliften skall lämpa sig för vem som helst.

☐ FRILUFTSGÅRD är tänkt för övernattning under sportiga och rustika former. Den är planerad på en kulle drygt 100 meter väster om släpliftens början. Dit skulle man komma på en ny bro över Lillån vid Storängesbäckens mynning.

☐ PARKERING kan ordnas i anslutning till friluftsgården, slalombacken och en eventuell

☐ HOPPBACKE

☐ INKVARTERINGSMÖJLIGHETER finns redan vid Björkvallen. Kungsfors herrgård som Järbo kommun köpt och skall restaurera kan bli ännu ett komplement till friluftsgården. Skolan i Botjärn och Sandvikens orienteringsklubbs stuga samt rum i gårdar är andra möjligheter.

☐ VÄGARNA genom byarna Kungsberg och Botjärn skulle inte beröras av trafiken till skidbacken. I stället kan de bli anslutninsvägar till Domänverkets skogsbilvägar på Ovansjö kronopark och i Svärdsjö på andra sidan länegränsen.

☐ CAMPING vore lämpligt väster om friluftsgården.

☐ RENINGSVERK bör läggas nedströms en föreslagen damm vid gården Ålands.

☐ BADSJÖ = ovannämnda damm vid Ålands. Alternativ: en större badsjö som fryser till skridskois på vintern; en mindre sjö, en bassäng.

☐ SVETTDROPPSTRÄNING kan tänkas vid campingområdet.

☐ TRÄNINGSSLINGOR. Flera, bl.a.

PENSIONÄRSRUNDAN, fem km runt badsjön;

ALPINA SPÅRET, fyra km från släpliftens nedre station, längs kanten av slalombacken och hoppbacken, upp till toppen och vidare till översta delen av gamla slalombacken, rätt utför den och tillbaka till friluftsgården. För finsmakare.

För att allt detta skall kunna detaljprojekteras fordras flygfotografering av området och därmed utglesning av skogen.

KOLARKOJA finns. En kolmila kan ordnas och en kolare lär också finnas.

RODELBANA hör liksom kolmilan till "framtida uppslag."

MEN VAR SKALL VI TA'T

Direkt hos Sträng?

— Järbo kommun blev huvudman för Kungsbergsprojektet utan att vi riktigt visste vad det hela rörde sig om!

Kommunalnämndens ordförande ANTON AHLIN, konstaterade vidare vid den diskussion som följde på lunchen i toppstugan:

— Vi visste inte heller hur mycket det skulle kosta.

— Det vet ingen än. Lantmätare Erik Johnsson ser helst att kostnadsberäkningarna utförs av expertis.

Vad det än kommer att kosta så misstänker överdirektör SÖREN LANE, statens naturvårdsnämnd, att

— Staten ger inte mer än 50 procent i bidrag. Projekt på lokalplanet brukar få ca 20 procent, riksviktiga anläggningar av det här slaget kan få 80 procent. Kungsberget ligger i "mellanklass".

FÖRESTÅNDARE KARL BOHMAN, Sandviken — länsarbetsnämnden, skid- och friluftsfrämjandet — hade hoppats på 80 procent men knappast av de 800 miljoner kronor lokaliseringsmedel som finns. Av dem kan högst 60 miljoner per år räcka till friluftsverksamhet.

— Kungsbergets planering har ett visst riksintresse, ansåg brandchef SVEN ROHLÉN Gävle och skidfrämjandet. Hit sökersig folk från Stockholm och Uppsala, bl.a. Han fortsatte:

MEN IDROTTEN FÅR...

— Om det skulle kosta fem miljoner, än sen då? Vi skall inte ha så stor respekt för den sortens summor. När kommunerna bygger idrottshus, då ser man inte på pengarna! Ett idrottshus har knappast mer än lokalt intresse. Och ändå har idrottsrörelsen fått 17 miljoner kronor från statens idrottsnämnd.

— Järbo är en skattemässigt underutvecklad kommun!

Så skulle Karl Bohman kanske inte ha sagt. Anton Ahlin var först inte riktigt nöjd med det påståendet, men han fann sig och sa:

UNDERUTVECKLADE?

— Vi är väl underutvecklade då! Och det ska vi minsann tala om för staten. Så får vi kanske bidrag.

— Eller skall vi gå i banken och låna? frågade disponent Göran Larsson, Järbo. Kan vi få låna någon annanstans? Vilken myndighet är lättast att bearbeta?

Sen Anton Ahlin påpekat att ett fritidsområde utan ordentlig väg från Järbo till Kungsberg inte var så mycket att räkna med fastslog lantmätare Johnsson:

— Arbetet måste ske i etapper. Vi kan möta vinterns invasion i Kungsberg med en ordentlig uppröjning av spår och stigar.

Jarl Hjalmarson som suttit ordförande vid diskussionen fällde till sist det förlösande ordet:

— Vi får väl vända oss direkt till Sträng!

Text: Bamawi

Foto: Ingelbert

Skogsvård premierad av stiftelse i Järbo

Föredömlig skogsvård kommer att belönas i Järbo. Även studerande ungdom kommer att uppmuntras med penningbidrag. Det beslutades när kommittén för Berggrenska stiftelsen fördelade årets medel.

Anna och Per Berggrens stiftelse för Järbo kommun förvaltas av en nämnd sammansatt av sex representanter för kommunalfullmäktige och tre från kyrkan i Järbo. 182.000 kr i aktier finns nu i fonden och avkastning av den summan går till skilda ideella ändamål. Bland annat skall humanitära, kulturella och hembygdsvårdande insatser med kristlig och nykter grundsyn uppmuntras med bidrag ur fonden. Berömvärda insatser inom jordbruket och skogsvården skall också uppmärksammas. Det är också vad nämnden i år gör och anslår 500 kr till en hedersgåva åt en hemmansägare, som satsat på skogsvården. Gåvan kommer att överlämnas vid en högtidlighet i kyrkan.

Flera studerande ungdomar kommer också att uppmuntras med penningsummor varierande från 200—400 kr.

Toppnamn

Med på torsdagsmötet i toppstugan var:

Landshövdingeparet Jarl och Eywor Hjalmarson, Gävle.

Överdirektör Sören Lane och byråchef Lars-Erik Esping, Stockholm.

Landssekreterare Yngve Mattsson, Gävle.

Lantmätare Erik Jonsson, Gävle.

Länsarbetsdirektör Vidar Forsman, Gävle, och föreståndare Karl Bohman, Sandviken.

Brandchef Sven Rohlén, Gävle.

Kronojägare R. Vallenius, Järbo.

N. Persson, Kungsberg, markägarrepresentant.

Kommunalnämndens ordförande Anton Ahlin, Järbo.

Kommunalingenjör Åke Persson, Järbo.

Disponent Göran Larsson, Järbo (yllefabriken).

Enar Vall från Järbo IF samt Kungsbergskommittén: rektor Joel Järbing, Th. Johansson, Sven O. Zackrisson, B. Forsberg och Bror Olsson, samtliga Järbo.